

БӨЛІМ: ҚАЗАҚ ӘДЕБИЕТІ

Медиаэтика: медиа саласында жиі кететін қателіктер.

ЖАРИЯЛАНДЫ
04.12.2024СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/171105/>

Бальзакова Арайлым, 3 курс

Мәтіндегі қате медиа этикасын бұзады

Қазіргі таңда медиа әлемінде ақпараттың дәлдігі маңызды рөл атқарады. Мәтіндегі қателіктер мен жалған ақпараттардың таралуы медиа этикасының бұзылуына әкеп соғады. Бұл мәселе тек журналистиканың ғана емес, жалпы қоғамның ақпарат алмасу үрдісінің тиімділігі мен сенімділігіне зиян келтіреді.

Медиа этикасы – бұл ақпараттың әділ, шынайы және сенімді берілуін талап ететін ережелер жүйесі. Журналистердің міндеті – оқырмандарға немесе тыңдаушыларға шындықты, дәл және тексерілген ақпаратты жеткізу. Бірақ кейде мәтіндерде қателіктер мен манипуляциялар орын алады. Бұл өз кезегінде қоғамда жалған ақпараттың таралуына, адасқан пікірлердің қалыптасуына, тіпті адам құқықтарының бұзылуына себеп болуы мүмкін.

Мысалы, белгілі бір оқиға туралы дұрыс емес деректердің берілуі немесе фактілердің бұрмалануы адамдардың қате түсінік қалыптастыруына әкеледі. Бұл, әсіресе, әлеуметтік желілер мен интернет ресурстарында жиі кездесетін мәселе. Әлеуметтік желілерде бір ақпарат тез таралғанымен, оның тексерілмеуі, сарапталмауыда қауіпті. Осылайша, медиа әлемі өзінің негізгі міндетін, яғни адамдарға дұрыс, әділ ақпарат беру функциясын жоғалтады.

Мәтіндегі қателердің түрлері

1. Фактілік қателіктер – ақпараттың нақты дереккөздермен сәйкес келмеуі. Мысалы, оқиға орны немесе уақыты дұрыс көрсетілмеген, кейіпкерлердің аты-

жөні немесе олардың айтқан сөздері қате жарияланған жағдайда.

2. Жалған ақпарат – біреуді немесе бір оқиғаны әдейі бұрмалап немесе ойдан шығарып жеткізу. Мұндай жағдайда, журналист немесе медиа мекемесі ақпаратты таратуда әдейі манипуляция жасайды.

3. Жарнамалық манипуляциялар – ақпараттың қате немесе тым асыра мақтандыру арқылы беріліп, қандай да бір өнімді немесе қызметті жарнамалау. Бұл медиа этикасының бұзылуының тағы бір көрінісі болып табылады.

Медиа этикасын бұзудың салдары

Қате немесе бұрмаланған ақпараттың таралуы бірқатар теріс салдарға әкелуі мүмкін. Ең алдымен, бұл қоғамдық сенімнің жоғалуына, ақпараттың маңыздылығын төмендетуге, адамдардың дұрыс шешім қабылдау қабілетіне теріс әсер етуі мүмкін. Мысалы, жалған ақпараттың медициналық мәселелер немесе саяси жаңалықтар туралы таралуы үлкен дағдарыстарға, сенімсіздікке немесе адам денсаулығына зиян келтіруі мүмкін.

Қорытынды

Медиа этикасын бұзу – қоғамдағы ақпараттық тәртіптің бұзылуына әкеп соғады. Сондықтан журналистер мен медиа компаниялар жауапкершілікті сезініп, тексерілген және дәл ақпарат таратуға міндетті. Ақпараттық материалдарды жариялаудағы әрбір қадам дұрыс бағалануы тиіс, өйткені медиа – тек хабар жеткізуші ғана емес, қоғамның ақпараттық сауатын арттыратын негізгі құрал болып табылады.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.